

SAOPĆENJE PRIOPĆENJE FIRST RELEASE

GODINA / YEAR XVII

SARAJEVO, 30.12.2024.

BROJ / NUMBER: 3.1.11

TRGOVINA NA MALO Prvi rezultati za novembar/studen 2024. godine

RETAIL TRADE First results for November 2024

Kalendarski prilagođeni ukupan promet trgovaca na malo - oblast 47 realno je porastao za 5,5% u novembru/studenom 2024. u odnosu na novembar/studen 2023.

Working day adjusted retail trade turnover total turnover of retailers – division 47 increased by 5.5% in real term in November 2024 compared to November 2023.

Kalendarski prilagođeni promet od trgovine na malo realno je porastao za 1,9% u novembru/studenom 2024. u odnosu na novembar/studen 2023.

Working day adjusted retail trade turnover increased by 1.2% in November 2024 compared to November 2023.

Sezonski prilagođeni ukupan promet trgovaca na malo – oblast 47 realno je porastao za 4,1% u novembru/studenom 2024. u odnosu na oktobar/listopad 2024.

Seasonally adjusted total turnover of retailers – division 47 increased by 4.1% in November 2024 compared to October 2024.

Sezonski prilagođeni promet od trgovine na malo u novembru/studenom 2024. u odnosu na oktobar/listopad 2024. godine realno je porastao za 3,8%.

In November 2024 comparing to October 2024 seasonally adjusted retail turnover in real term increased by 3.8%.

Ukupan izvorni neprilagođeni promet od trgovine na malo u novembru/studenom 2024. u odnosu na novembar/studen 2023. godine rastao je za 2,5%.

Total gross retail trade turnover in November 2024 compared to the same month of the previous year, increased by 2.5% in nominal terms.

Najveći uticaj na rast nominalnog neprilagođenog prometa u novembru/studenom 2024. u odnosu na novembar/studen 2023. godine imale su: Apoteke/ljekarne, medicinski i ortopedski proizvodi, kozmetički i toaletni proizvodi u iznosu od 21,1% i uticajem od 2,0%; Specijalizirane prodavnice/prodavaonice živežnim namirnicama u iznosu od 10,3% i uticajem od 0,3%; Ostala trgovina na malo izvan prodavnica/prodavaonica u iznosu od 8,4% i uticajem od 0,3%.

The largest impact on the increase of gross, unadjusted indices in retail trade turnover in November 2024 compared to November 2023 was realized in:

Dispensing chemist, medical and orthopaedic goods, cosmetic and toilet articles by 21.1% (impact 2.0%); Specialized stores with food, beverages and tobacco by 10,3% (impact 0,3%); Other retail sale not in stores by 8.4% (impact 0.3%).

TABELA 1. TRGOVINA NA MALO - GODIŠNJE STOPE PROMJENA IZRAČUNATE IZ KALENDARSKI PRILAGOĐENIH INDEKSA
YEAR - ON - YEAR GROWTH RATES CALCULATED ON BASIS OF WORKING DAY ADJUSTED INDICES

	<u>VI 2024</u> <u>VI 2023</u>	<u>VII 2024</u> <u>VII 2023</u>	<u>VIII 2024</u> <u>VIII 2023</u>	<u>IX 2024</u> <u>IX 2023</u>	<u>X 2024</u> <u>X 2023</u>	<u>XI 2024</u> <u>XI 2023</u>	
Ukupan promet trgovaca na malo (oblast 47)							<i>Total turnover - division 47</i>
Nominalno	5,7	7,8	5,0	1,6	1,7	6,1	<i>Value index</i>
Realno	5,6	7,4	4,9	3,8	1,5	5,5	<i>Volume index</i>
Promet od trgovine na malo							<i>Retail turnover</i>
Nominalno	5,0	6,7	4,4	0,2	0,3	2,5	<i>Value index</i>
Realno	5,7	6,4	4,0	3,0	0,2	1,9	<i>Volume index</i>

TABELA 2. TRGOVINA NA MALO - MJESEČNE STOPE PROMJENA IZRAČUNATE IZ SEZONSKI PRILAGOĐENIH INDEKSA
MONTH - ON - MONTH GROWTH RATES CALCULATED ON BASIS OF SEASONALLY ADJUSTED INDICES

	<u>VI 2024</u> <u>V 2024</u>	<u>VII 2024</u> <u>VI 2024</u>	<u>VIII 2024</u> <u>VII 2024</u>	<u>IX 2024</u> <u>VIII 2024</u>	<u>X 2024</u> <u>IX 2024</u>	<u>XI 2024</u> <u>X 2024</u>	
Ukupan promet trgovaca na malo (oblast 47)							<i>Total turnover - division 47</i>
Nominalno	-0,5	2,6	-0,3	-2,5	0,4	4,0	<i>Value index</i>
Realno	0,1	2,3	-0,4	-1,4	-0,3	4,1	<i>Volume index</i>
Promet od trgovine na malo							<i>Retail turnover</i>
Nominalno	-1,3	2,7	-0,2	-3,1	0,0	2,7	<i>Value index</i>
Realno	0,0	2,2	-1,4	-1,6	-1,2	3,8	<i>Volume index</i>

TABELA 3. IZVORNI, NEPRILAGOĐENI NOMINALNI INDEKSI OD TRGOVINE NA MALO PREMA TRGOVAČKIM STRUKAMA

GROSS, UNADJUSTED VALUE INDICES OF RETAIL TRADE BY BRANCHES

		Udio u ukupnom prometu Share in total turnover %	XI 2024 X 2024	XI 2024 XI 2023	I - XI 2024 I - XI 2023
		XI 2024			
Ukupno <i>Total</i>		100,0	96,3	102,5	105,7
11	Nespecijalizirane prodavnice/prodavaonice živežnim namirnicama <i>Non-specialized stores of food</i>	34,8	95,4	101,7	102,3
19	Ostale nespecijalizirane prodavnice/prodavaonice <i>Other non-specialized stores</i>	9,0	98,0	88,5	102,3
21+22+23+ 24+25+26+ 29	Specijalizirane prodavnice/prodavaonice živežnim namirnicama <i>Specialized stores with food, beverages and tobacco</i>	3,0	86,7	110,3	108,4
30	Motorna goriva i maziva <i>Automotive fuels and lubricants</i>	22,3	96,3	103,9	107,9
51+71+72	Tekstil, odjevni predmeti, obuća i kožni predmeti <i>Textiles, clothes, footwear and leather products</i>	7,7	110,8	99,2	108,9
52	Željezna roba, boje, staklo i ostali građevinski materijal <i>Hardware, paints and glass in specialised store</i>	5,6	84,3	98,2	99,9
54+59	El. aparati za domaćinstvo/kućanstvo, radio i TV uređaji, namještaj, oprema za rasvjetu i ostali predmeti za domaćinstvo/kućanstvo <i>Electrical household appliances, furniture, lighting equipment and other household articles</i>	3,5	113,9	103,2	102,0
73+74+75	Apoteke/ljekarne, medicinski i ortopedski proizvodi, kozmetički i toaletni proizvodi <i>Dispensing chemist, medical and orthopaedic goods, cosmetic and toilet articles</i>	9,6	95,8	121,1	114,0
41+42+43+ 53+61+62+ 64+65+76+ 77+78	Ostala trgovina na malo u specijaliziranim prodavnicama/prodavaonicama <i>Other retail sale in specialised stores</i>	3,5	92,1	108,4	117,4
79-99	Ostala trgovina na malo izvan prodavnica/prodavaonica <i>Other retail sale not in stores</i>	1,1	95,2	101,0	112,1

Napomena: Prethodni podaci

Note: Preliminary data

UNUTRAŠNJA/UNUTARNJA TRGOVINA

Trgovina na malo

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o ostvarenom prometu u trgovini na malo dobiveni su iz istraživanja Mjesečni izvještaj trgovine na malo (obrazac M KPS TRG 01).

Istraživanje se provodi na osnovu/temelju Zakona o statistici u Federaciji BiH („Sl. Novine FBiH“ br.63/03 i 9/09).

Metodologija istraživanja se temelji na Uredbi Vijeća o kratkoročnim poslovnim statistikama (EC No. 1165/98 (Annex C), 1158/05, 1503/06 and 1893/06. Opširnija metodološka objašnjenja objavljena su na internet stranici Federalnog zavoda za statistiku <http://fzs.ba/wp-content/uploads/2017/11/Metodolosko-uputstvo--Indeks-prometa-trgovine-na-malo--Kratkorocne-poslovne-statistike--MD--26.pdf>

Obuhvat

Jedinice posmatranja/promatranja su poslovni subjekti (pravne osobe/lica) koji su prema glavnoj (pretežnoj) djelatnosti registrovani/ registrirani u trgovini na malo (područje G, oblast/odjeljak 47 KD BiH 2010). Obuhvaćeni su i izabrani poslovni subjekti koji su prema glavnoj djelatnosti razvrstani u druge djelatnosti, ali obavljaju i djelatnost trgovine na malo (specijalna lista).

Obrtnici nisu obuhvaćeni ovim istraživanjem.

Statističko istraživanje se provodi na bazi uzorka koji je izabran iz Statističkog poslovnog registra Federalnog zavoda za statistiku.

Uzorkom su obuhvaćeni svi veliki i srednji poslovni subjekti (čiji je godišnji promet 2.miliona/milijuna KM i više), a ostali poslovni subjekti su izabrani metodom slučajnog stratificiranog uzorka.

Na osnovu/temelju rezultata dobivenih uzorkom ocjenjuje se cijeli skup.

Prezentacija indeksa

Rezultati se objavljuju u obliku nominalnih i realnih indeksa. Nominalni indeksi prikazuju kretanje prometa u tekućim cijenama, a realni indeksi prikazuju kretanje prometa u stalnim cijenama. Realni indeksi dobiveni su deflacioniranjem nominalnih vrijednosti prometa prilagođenim indeksom potrošačkih cijena (CPI). Od januara 2018. godine, referentna baza za izračunavanje indeksa je 2015. godina.

Pojam „sezonski i kalendarski prilagođeni indeksi“ podrazumijeva da su izvorni indeksi prilagođeni za sezonu i kalendarske dane.

Pojam „kalendarski prilagođeni indeksi“ podrazumijeva da su izvorni indeksi prilagođeni za kalendarske dane.

Radi održavanja dosljednosti i kontinuiteta s prethodno objavljenim podacima, indeksi se i dalje iskazuju i u obliku izvornih, neprilagođenih indeksa (tab 3.).

Sezonsko i kalendarsko prilagođavanje vrši se u aplikaciji J Demetra + (verzija 2.2.0) metodom TRAMO SEATS na seriji mjesečnih podataka od januara 2011.godine.

Dodavanjem novih mjesečnih podataka u seriji može doći do promjene sezonski i kalendarski prilagođenih indeksa za prethodna razdoblja, tako da se podaci iz ovog Saopštenja mogu razlikovati od prvih rezultata koji su objavljeni ranije.

Definicije

Promet je ukupan fakturisani/fakturirani iznos koje poslovni subjekt, izvještajna jedinica, obračuna za prodane robe ili pružene usluge tokom referentnog perioda trećim licima što odgovara njihovoj tržišnoj vrijednosti. Promet ne uključuje Porez na dodanu vrijednost (PDV).

Indeksi prometa iskazuju se na dva načina:

- Ukupan promet trgovaca na malo – oblast 47, koji ostvaruju svi poslovni subjekti registrovani u oblast 47 prema KD BiH 2010.
- Promet od trgovine na malo koji iskazuju svi poslovni subjekti koji obavljaju djelatnost trgovine na malo, bez obzira na glavnu djelatnost.

DOMESTIC TRADE

Retail trade

Source and method of data collection

Data on retail trade turnover are obtained by the Monthly Retail Trade Report (M KPS TRG 01 questionnaire).

This survey is conducted on the bases of Law on Statistical Survey in the Federation of B&H ("Official Gazette FB&H" No. 63/03 and 9/09).

Methodology for this survey is based on Council Regulation Concerning Short Term Statistics (EC No. 1165/98 (Annex C), 1158/05., 1503/06. and 1893/0). More details of this survey are published in the Methodology on the web site of Federal Institute for Statistics of FBiH <http://fzs.ba/wp-content/uploads/2017/11/Metodolosko-uputstvo--Indeks-prometa-trgovine-na-malo--Kratkorocne-poslovne-statistike--MD--26.pdf>

Coverage

Observation units are business enterprises (legal entities) by their main (prevailing) activity registered in the retailing trade (section G, division 47 of the KD BiH 2010) as well as selected business enterprises by their main activity registered in other activities, but perform retail trade activities (special list).

The entrepreneurs are excluded.

The survey is carried out on the sample base made on the basis of Statistical Business Register of Federal Institute for statistics.

The sample covers all large and medium-sized business entities (with yearly turnover 2.millions or higher), while micro-sized and small enterprises are selected by the random stratified sample method. The evaluation of the whole group is based on the results obtained through samples.

Presentation of indices

Results are shown in the form of nominal (value indices) and real (volume indices) indices. Value indices show turnover movements in current price, and volume indices show turnover movements in constant prices. Volume indices are calculated by deflating turnover by modified consumer price indices (CPI). From January 2018, the reference period for the Consumer Price Index is 2015 = 100.

The term "seasonally and working-day adjusted indices" is used to indicate that gross indices are adjusted for both seasonal and working-day effects.

The term working-day adjusted indices is used to indicate that gross indices are adjusted only for working-day effects.

In order to sustain the consistency and continuity with previously released data, indices continue to be presented as gross, unadjusted indices (tab 3.).

The seasonal adjustment (SA) and working day adjustment (WDA) are conducted using J Demetra + application (version 2.2.0) by using TRAMO SEATS method on data series starting from January 2011.

Extension of index series, by adding of new monthly observations for each month could cause subsequent correction for previous periods. Data from this release may differ from previously published first results.

Definitions

Turnover is invoiced total value that enterprise, reporting unit, calculates for all sold goods and provided services during reference period to third parties. Turnover does not include Value added taxes (VAT).

Indices on the retail trade turnover are presented in two ways:

- Total turnover of retailers - division 47 generated by all business entities classified in division 47 according to KD BiH 2010).
- Retail trade turnover expressed by all business entities engaged in his activity, irrespective of their registered main activity

Izdaje Federalni zavod za statistiku FBiH, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26
Published by the Institute for Statistics of FBiH, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon/Phone: +387 (33) 20 64 52, Fax: +387 (33) 22 61 51
Elektronska pošta/E-mail: fedstat@fzs.ba, Internetska stranica/Web site: <http://www.fzs.ba>

Odgovorne osobe:

Pomoćnik direktora, Muhidin Hadžiahmetović

Doc. dr. Emir Kremić, direktor

Persons responsible:
Muhidin Hadžiahmetović, Assistant Director for Sector of Business Statistics
Assist. Prof. Dr. Emir Kremić, Director General

Saopćenje pripremio: Adnan Lušija

Prepared by: Adnan Lušija

Molimo korisnike da prilikom korišćenja podataka navedu izvor
Those using data from this issue are requested to state the source

Podaci iz ovog saopćenja objavljuju se na internetu

First Release data are published on the Internet